B.J.N. 7112

Voluntarii Români din America

KRAFFT & DROTLEFF S. A. SIBIU 1937

7112

Ilie I. Pârvu

Voluntarii Români din America

KRAFFT & DROTLEFF S. A. SIBIU 1937

408/1940

Când Ţara îmbracă haină de sărbătoare pentru a prăznui împlinirea a douăzeci de ani dela depunerea jurământului de credinţă al voluntarilor ardeleni, cari veneau din Rusia cu hotărîrea de a birui sau a cădea cu glorie pentru neam şi ţară.

Se cuvine să ne aducem aminte, că în aceeaşi zi de 8 Iunie 1917, când ardelenii întorşi din prinsoare rusească făceau un jurământ de credinţă sub steagul scumpei noastre patrii — departe peste Ocean, sute şi sute de transilvăneni în floarea vârstei, părăsind lucrul de fabrică, porneau în cete spre cazărmi spre a se înrola, tot voluntar, sub steagul cu dungi şi cu stele al republicei americane, cu acelaşi gând sfânt, cu aceeaşi sfântă hotărîre, ca şi care se întorceau dela Darniţa şi Kiev.

Încercarea mea modestă de a cuprinde în câteva pagini cea mai frumoasă faptă a Românilor din America, vreau să fie o dovadă că faptele mari nu se uită.

I. I. Pârvu.

Voluntarii Români din America

Noţiunea exprimată prin cuvântul „voluntar", ne dă imaginea ostaşului ideal, cu toate însuşirile şi virtuţile caracteristice sufletului eroic. Voluntarul iese din comun prin însăşi hotărîrea sa de a se pune în timpuri de grea cumpănă în slujba patriei sale, acceptând în prealabil şi de bună voie renunţările şi sacrificiile ce derivă, în mod firesc, dintr'o asemenea hotărîre.

Voluntarii s'au bucurat şi se bucură la toate popoarele de o stimă cetăţenească deosebită. In America mai mult ca ori unde. Acolo cuvântul „voluntar" evocă în gândul cetăţeanului întreaga istorie a republicei, creată de voluntari şi apărată, mai bine de un secol şi jumătate, numai de voluntari.

Nu se va mira nimeni dar, că în Statele Unite cinstirea voluntarilor s'a desvoltat, într'un timp relativ scurt, într'un cult fără asemănare. Dar mulţi compatrioţi vor rămâne miraţi, când, trecând fugar peste aceste pagini, vor afla din cuprinsul lor, că printre voluntarii americani figurează un mare număr de nume româneşti şi că poporul american şi oamenii lui de conducere ne cunosc mai mult şi mai bine din faptele vitejeşti ale acestor voluntari, cari au luptat sub drapelul înstelat al republicei, decât din istoria noastră naţională, pusă la dispoziţia lor în traducere, abia în anii din urmă.

Un nume foarte cunoscut printre Americani este azi acela al lui Gheorghe Pomuţiu, român de legea ortodoxă, de origine din Giula, de lângă Arad. Nu ştim ce vânturi l-au dus în America pe la mijlocul secolului trecut, dar ştim că izbucnirea războiului civil (1861—1865) l-a găsit acolo, că răspunzând în apelul preşedintelui Lincoln, s'a înscris printre primii voluntari ai regimentului 15 Iova de infanterie, că în grad de căpitan a comandat regimentul în vestitele lupte dela Shiloh (6—7 Apr. 1862) — unde a fost şi el grav rănit — şi dela Corint (3—4 Oct. 1863), că la împresurarea şi capitularea cetăţii Wicksburg în 1863 a comandat în grad de maior brigada a 3-a din armata Tenesse, iar anul următor, tot în grad de maior, o altă brigadă în corpul al 17-lea al armatei din Alabama.

Pomuţiu a fost unul dintre cei mai apreciaţi ofiţeri ai armatei de Nord, fiind citat de nenumărate ori în ordinele de zi, ca pildă de curaj şi de vitejie. Un ordin de demobilizare semnat la 5 Iulie 1865, aminteşte pe Pomuţiu în grad de locotenent-colonel.[1]

Dar Pomuţiu n'a fost singurul Român care şi-a câştigat un renume în acest război. Un moldovean cu numele Eugen Alcaz, înrolat ca voluntar, se pierde imediat după începerea ostilităţilor — probabil să fi căzut în bătălia catastrofală dela Bull-Run (18—21 Iulie 1861), unde un alt moldovean,

[1] Despre Gh. Pomuţiu circulau tot felul de legende până în 1917, când protopopul Românilor din America, Ion Podea, a publicat o interesantă lucrare asupra vieţii lui, apărută întâi în englezeşte, ca lucrare de propagandă şi apoi în româneşte, sub titlul: „Căpitan Nicolae Dunca şi maior Gh. Pomuţiu, în războiul civil din 1861—1865, Youngstown, Ohio 1917".

Nicolae Dunca, originar din Iaşi, a comandat, în rang de căpitan, regimentul 8 de infanterie New-York. Dar nici Dunca n'a fost un protejat al sorţii şi al norocului, găsindu-şi şi el sfârşitul într'o altă luptă sângeroasă, la 8 Iunie 1862.

Generalul comandant, în raportul său asupra bătăliei dela Kross-Keys spune între altele:

„Pierderile noastre au fost mari. Regimentul 8 New-York singur a avut 46 de morţi şi 134 răniţi.

Unul dintre adjutanţii mei, căpitanul Nicolae Dunca, un capabil şi bun ofiţer, a fost ucis de un glonţ de puşcă, pe când împărţea un ordin în această parte a câmpului de luptă."

Prin anii 1861—1865, probabil că aceştia erau singurii Români în America, şi dacă ar fi să caracterizăm prin o expresie poetică vrednicia lor ostăşească, n'am putea găsi cuvinte mai potrivite decât ale poetului Coşbuc: „Trei, Doamne, şi toţi trei"...

*

Războiul mondial din 1914—1918 a găsit însă în America un număr mare de Români bănăţeni şi bucovineni, dar mai ales ardeleni, alungaţi dela vetre, de mizerii şi prigoane, tot atât de hotărîţi de luptă şi de moarte ca şi cei trei eroi ai războiului civil, cu deosebirea că acum erau chemaţi la datorie de glasul pământului lor strămoşesc.

În timpul neutralităţii lor, Statele Unite n'au permis nici un fel de mişcări şi formaţiuni cu caracter militar şi cei mai nepotoliţi dintre flăcăii noştri au trebuit să se strecoare unul câte unul în Canada.

Dar când s'a ştiut că nu mai e departe ziua intrării în războiu a Statelor Unite, dintre toate grupurile naţionale Românii au fost cei dintâi cari au început să se agite, să-şi părăsească lucrul şi să alerge sub steag.

În anii 1917—1918 Românii din America erau cu totul izolaţi de ţară şi de grupurile de fraţi ajunşi prizonieri, totuşi ei gândeau şi simţeau la fel cu Românii de pretutindeni, ca şi cum ar fi bătut în toţi o singură inimă, urmând toţi glasul de chemare al aceluiaşi destin.

Se ştie, că în ziua de 5 Martie 1917, peste 200 de ofiţeri şi 1200 de soldaţi români din Ardeal, căzuţi în prinsoare rusească, au semnat la Darniţa şi la Kiev angajamentul solemn de a se înrola în armata românească.

Dar tot în 5 Martie 1917, în capitala Statelor Unite aveau loc festivităţile celei de a doua inaugurare a lui Wilson la conducerea republicei. Prin faţa şefului statului a defilat în această zi un impozant grup de reprezentanţi ai Uniunei Societăţilor Române „purtând drapele româneşti". Şi tot în această zi, protopopul I. Podea, în calitatea sa de reprezentant al bisericei şi al Comitetului Naţional Român, însoţit de un delegat al „Ligei Societăţilor Române" (R. Nan), în înţelegere cu reprezentanţii Cehilor, Slovacilor, Sârbilor şi Croaţilor, au hotărît înfiinţarea legiunilor de voluntari.

In 8 Iunie, într'o atmosferă sărbătorească, voluntarii Transilvaniei sosiți în țară, au depus la Iași în fața regelui și a unei mulțimi imense, jurământul de credință. Dar tot în 8 Iunie, voluntarii români din America, părăsind lucrul de fabrică, se îndreptau voioși spre clădirile publice, transformate din necesitate în cazărmi, ca în curând să fie apoi concentrați în taberele de instrucție și de aici transportați peste întinsele ape, pe frontul de luptă în Franța.

Declararea stării de război între Statele Unite și Germania, la 7 Aprilie, a găsit mișcarea de organizare a voluntarilor români, cehoslovaci și jugoslavi

Protopopul I. Podea și R. Nan, la inaugurarea președintelui W. Wilson, 5 Martie 1917

în plin avânt, astfel că la apelul lui Wilson din 20 Aprilie, de a se înrola sub steag toți cei ce vor să-și servească voluntar patria, numai dintre românii au răspuns peste 6000 de voluntari între 21—45 ani. Dar situația pretindea o armată mult mai puternică și cu mai mult suflet tinerese, decât una formată din voluntari de toate vârstele, și în acest scop congresul a și venit în curând cu legea serviciului militar obligatoriu pentru toți cetățenii țării dela 21 până la 31 de ani. Prin această lege, voluntarii dela etatea de 31 de ani în sus au fost excluși din cadrele armatei.

Între Statele Unite și Austro-Ungaria starea de război s'a declarat cu opt luni mai târziu, la 7 Decemvrie 1917. La această dată se aflau transportați în Franța numai un neînsemnat număr dintre voluntarii noștri, cei mulți găsindu-se în taberele de instrucție în așteptarea ordinului de plecare.

Un grup de voluntari români din Youngstown, Ohio. In mijlocul lor prot. L. Podea

Starea de război dintre Statele Unite şi Austro-Ungaria a creat voluntarilor de supuşenie austro-ungară dificultăţi mari şi la un moment dat autorităţile păreau hotărîte de a-i dispensa de serviciul militar şi de a-i trimite la vatră.

S-au făcut atunci intervenţii energice din partea conducătorilor Românilor şi ai celorlalte naţionalităţi din Austro-Ungaria. Dar abia la 9 Mai 1918, după ce comandanţii câtorva divizii — raportaseră ministerului de război şi statului-major că trimiterea la vatră a voluntarilor români, cehoslovaci şi jugoslavi ar însemna desfiinţarea completă a unora dintre unităţile armatei şi descompletarea parţială a altora, — abia atunci a venit congresul din Washington cu legea de naturalizare a tuturor străinilor „cari servesc în armata Statelor Unite pe timpul cât ţara e angajată în prezentul război".

Voluntarii români, depun „jurământul de credinţă"

Bucuria voluntarilor noştri a fost de nedescris când li s'a adus la cunoştinţă că înlăturându-se şi ultima piedecă, plecarea lor pe front nu mai e decât chestie de zile.

Prima solemnitate de naturalizare a avut loc în tabăra diviziei a 37-a din Montgomery, Alabama, în zorii zilei de 21 Mai.

Judele Henry D. Clayton, dela tribunalul districtual al Statelor Unite, însărcinat în mod special cu executarea naturalizării, a rostit în faţa soldaţilor şi a ofiţerilor un discurs impresionant din care reproducem următorul fragment:

„Soldaţi ai atâtor naţiuni, acum cetăţeni ai unei singure ţări, vă adresăm cuvântul nostru de bine-venire la drepturile şi datorile ce decurg din cetăţenia americană. Bine aţi venit în văile noastre roditoare şi între frumoasele noastre dealuri. Bine aţi venit, vă zic râurile noastre în cursul lor măreţ şi munţii noştri ce se înalţă în sublim. Vă zicem bine aţi venit într'o ţară a egalei oportunităţi, a libertăţii politice şi religioase. Vă împărtăşim gloria

istoriei noastre, vă acordăm prilejurile de aur ale prezentului. Vă acordăm vouă şi urmaşilor voştri pe veci depline frăţietate cu sutele noastre de oameni liberi, a căror viaţă a fost inspirată de darul divin al libertăţii şi iluminată de flacăra eternului adevăr."

Judele Clayton a invitat apoi pe sergentul Rudi Nap din rândurile voluntarilor bateriei 112 de mortiere de tranşee să rostească şi el o cuvântare soldaţilor. In esenţă acesta a spus următoarele: „Soldaţi! Cei mai mulţi dintre voi sunteţi ca şi mine supuşi unuia dintre aliaţii Teutonilor împotriva cărora Statele Unite sunt angajate în prezentul război. De o mie de ani strămoşii noştri au fost supuşi unei stăpâniri tiranice. Ni s'a permis să venim aici, să ne îngrijim de familii în pace, să ne creştem copiii, să ne bucurăm de libertate religioasă şi de privilegiile acestei mari naţiuni. Am fi prea nerecunoscători dacă nu i-am oferi serviciile noastre în timpul celei mai mari nevoi. Prin Domnia Voastră, onorabile jude, şi prin Domnia Voastră, comandantul nostru, exprimăm guvernului Statelor Unite aprecierea noastră, nu numai pentru această splendidă ocazie de a deveni aşa de uşor cetăţeni, ci şi pentru privilegiul de a servi alături de fiii băştinaşi ai Americei într'o cauză căreia ne-am consacrat şi noi. Pentru noi cei de origine străină este o cauză veche de o mie de ani.

Era prima dată în istoria Statelor Unite, spune istoricul diviziei 37-a, când depuneau jurământ de încetăţenire, soldaţi sub arme, primul lor act cetăţenesc fiind să urmeze comanda: „Inainte marş!"

Peste câteva zile voluntarii noştri se aflau îmbarcaţi pe vapor, iar trei săptămâni mai târziu erau pe frontul de Vest.

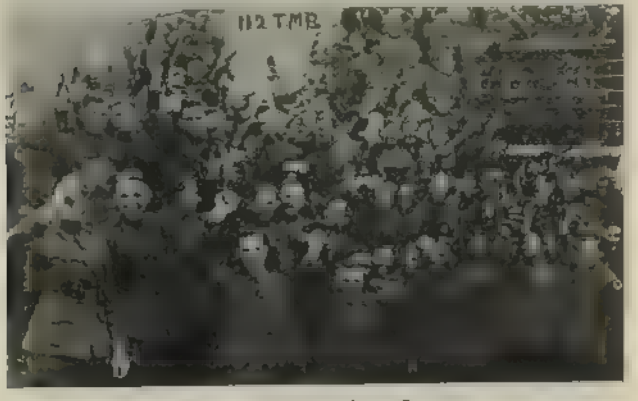

Plecarea voluntarilor români spre Franţa

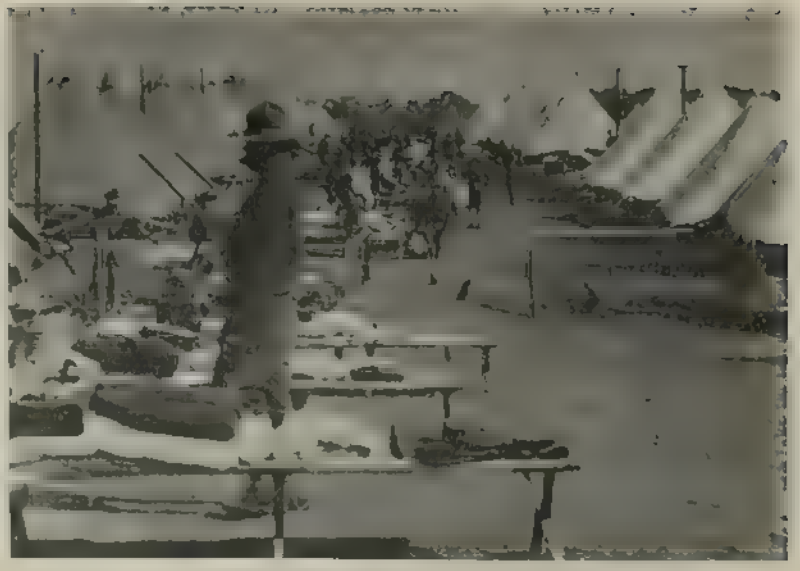

Voluntari români în tabăra de instrucție din Sheridan, Alabama

Inițiatorul și animatorul mișcării pentru organizarea voluntarilor români în America, a fost protopopul Ion Podea. El a început în colonia Youngstown, de unde, sprijinit și încurajat de cîțiva conducători ai poporului nostru și de fruntași vieții publice americane, s-a întins apoi în toate celelalte centre de viață românească. În presă mai ales în cele două ziare mari „America" și „Românul" mișcarea voluntărească a găsit cel mai puternic reazim și cea mai largă și mai simțită încurajare.

Protopopul I. Podea a încercat să obțină de la partea autorităților autorizația de a organiza o legiune românească sub două steaguri, american și național românesc. În acest scop el a înaintat imediat după intrarea Americei în război un memoriu, cu concursul președintelui Wilson, iar ministrul de război l-a sfătuit atunci și în același scop o audiență. Răspunsul autorităților a fost scurt și precis. Nici o legiune străină nici un semn distinctiv. Patrioții adevărați fără deosebire de origine și credințe se pot înrola voluntar, fără nici un fel de condiții și pretenții, sub steagul arcelui drag, și cu stelele republicei și se vor repartiza la diferite unități și arme după cea mai bună chibzuință a organizatorilor și comandanților armatei.

Se știe că declararea războiului a însemnat pentru Statele Unite o epocă de prosperitate nemaipomenită și că în urma sporului de salarii muncitorii emigrați din toate țările Europei se bucurau și ei de o bunăstare fără seamă. Se știe deasemenea că acolo n-a existat în tot decursul războiului nici o restrângere a libertăților cetățenilor străini nici chiar după intrarea Statelor Unite în război și nici o obligațiune pentru supușii străini mai aleși supușii austro-ungari și germani de a începe un serviciu militar.

Românii Transilvaneni erau și ei muncitori plătiți cu același salariu mare, erau și ei supuși a statului ungar. Ei n-ar fi putut pune chestiunea adăpost de primejdia războiului în cazul când s-ar fi declarat cetățenia lor străină. Au renunțat însă la toate acestea, și când li s-a spus că autoritățile nu permit organizarea unei legiuni românești au acceptat să fie repartizați la orice armă și în orice unitate și să fie trimiși pe orice front de război al aliaților.

Concentrarea voluntarilor în unități românești, și a acestora într-o legiune s-a făcut cu învoirea tuturor de către Misiunea Română Patriotică Locală. Mulți Statul, dar fără nici un rezultat, cererile lor stăruitoare n-au putut clinti hotărîrile lor. Și din motivul că peste tot semna cu organizarea și descompletarea tuturor unităților militare din care făceau parte voluntarii noștri.

Un ultim memoriu adresat președintelui Wilson în cauza unei legiuni românești, în 1918 a fost semnat de d-nii profesor Vasile Stoica și cunoscutul luptător Dr. Nicolae Lupu. În memoriu înșirau, cîți români, voluntari români, se aflau în tranșee pe frontul de Vest.

Cehoslovacii, Jugoslavii și Polonii s'au gândit din vreme să dea publicității lucrări îngrijite și serioase despre activitatea patriotică a conaționalilor lor de peste îndepărtatele mări și să încadreze în istoria luptelor pentru renașterea și independența țărilor lor tot ce au găsit mare, frumos și demn în manifestările și stăruințele celor de acolo.

La noi, chestiunea voluntarilor și întreaga activitate patriotică a Românilor din America a fost tratată până azi cu o superficialitate condamnabilă, atât în articolele de presă cât și în lucrările scrise asupra „sfântului nostru războiu". Responsabilitatea acestei superficialități se împarte firește, între mai mulți. O mare parte de vină o au conducătorii Românilor din America, a lor fiind datoria de a informa și de a strânge materialul pe care istoricul azi ori mai târziu, să-l utilizeze la îmbogățirea istoriei noastre naționale. O altă parte de răspundere revine apoi emisarilor oficiali, a căror boală incurabilă e de a neglija relatarea oricărui mișcări și acțiuni, fie cât de mari și de frumoase, cand nu și pot atribui lor în întregime sau în parte strădumțele și sacrificiile de cari se leagă totdeauna o acțiune sau o înfăptuire de orice fel. Mai există apoi categoria celor ce nu pot concepe acțiunile mari și le reduc inconștient la gradul scăzut al înțelegerii lor. Astfel e ușor de înțeles de ce în România, vorbind cuiva de mișcarea voluntarească din America, i se pare o noutate, deși au trecut de atunci douăzeci de ani.

Noi cunoaștem bine o mulțime de alte lucruri din viața Românilor de acolo, că au contribuit cu sume însemnate la împrumutul de războiu, că au făcut daruri apreciabile în bani, pansamente, ambulanțe și instrumente chirurgicale Crucei Roșii Române, că au trimis în țară enorme cantități de pânzeturi și haine pe seama celor lipsiți etc., tot atâtea manifestări ce merită să fie reținute și elogiate. Dar ostenindu-se cineva să socotească salariile la cari au renunțat cei peste trei mii de voluntari când au părăsit lucrul pentru a prinde armele, s'ar convinge că aceste salarii, dau la an cam 5 milioane de dolari, sumă ce întrece de zece ori jertfele Românilor americani rămași la vatră.

Intre noi, Cehoslovacii, Polonii și Jugoslavii mai există și alte deosebiri când se pune chestiunea voluntarilor din America. Conducătorii lor au ținut o evidență exactă despre voluntarii lor, ai noștri nu. Astfel am ajuns în situația de a nu mai cunoaște numele și numărul exact al celor ce au făcut neamului și țării servicii de neprețuit. Câtva timp parohiile și societățile noastre au păstrat niște drapele cu stele al căror număr indică numărul voluntarilor dela respectiva organizație. Azi ele nu mai există.

Ceea ce știm cu precizione este, că divizia cu cei mai mare număr de Români a fost divizia 3, Ohio, cu 897 voluntari români, printre cari câțiva bucovineni, 2 basarabeni, vreo 25 - 30 bănățeni, restul Transilvănenii, cei mai mulți din ținutul Făgărașului, apoi din împrejurimile Sibiului și de pe Târnave, din părțile Bălgradului, Bistrițe și din alte județe.

Numărul total al voluntarilor se cifrează de cei mai mulţi între 5 6 mii. Socotind că primul regiment servit de [illegible] au fost excluşi din armată toţi cei trecuţi de 30 de ani, că statele Michigan, Illinois, Indiana şi Pensylvania cu populaţie românească mai numeroasă, au dat un număr de voluntari mult mai mic decât Romanii din Ohio şi că cei din celelalte state la olaltă, n-au putut da mai mult de 3 4 sute, numărul voluntarilor noştri aflători sub arme în ziua [illegible] trebue fixat între 1200 1500, cifră ce poate fi verificată oricând cu registrele armatei.

*

Zua aceasta [illegible] însemnată şi pentru voluntarii români americani, aceeaş bucurie fără seamăn ca pentru toţi luptătorii din tranşee, căci dela înfăptuirea unităţii naţionale încoace şi au găsit toată satisfacţia în gândul [illegible] au [illegible] parte la [illegible] actul [illegible].

Alte bucurii [illegible] au avut şi de veteranii de pe câmpul de primejdie nu s-au bucurat! Fără [illegible] de naştere au [illegible] cerut numai [illegible] unica în care s-au întors ei cu tranşee le-a fost puţin recunoscătoare. Armistiţiul [illegible] însemnat pentru marea [illegible] industrie metalurgică a [illegible] în care erau angajaţi cei mai mulţi Români [illegible] respectiv [illegible] Reducerile de salarii şi concedierile de muncitori au urmat [illegible] mai dă grav şi [illegible] ce a împiedecat intrarea Statelor Unite în Liga Naţiunilor ce se proiecta la Paris la stăruinţele lui Wilson a creat o stare de spirite în care foştii luptători nu mai [illegible] se puteau simţi. A fost pe rând şi mai descurajaţi şi fără să-şi organizeze [illegible] asociaţii [illegible] s-au împrăştiat în toate părţile Americei, astfel că despre cei mai [illegible] nu se mai ştie unde se găsesc, ori dacă mai sunt în viaţă sau nu.

Abia după sfârşitul anului 1920 [illegible] la Youngstown şi tot cu concursul protopopului I. Podeanu s-a [illegible] asociaţia a fost [illegible] noştri luptători sub numirea de Legiunea voluntarilor Români, recrutată de persoane [illegible] gată şi [illegible] la munca pentru [illegible] a veteranilor americani.

Iată [illegible] ce [illegible] societăţii nu este să strângă [illegible] ci decât un foarte restrâns număr dintre foştii luptători, totuşi ea [illegible] şi le este de un neprecupeţit folos [illegible] posibilităţi de afirmare în viaţa politică americană şi [illegible] pe care [illegible].

Cu [illegible] ocazie, voluntarii noştri cari se întorceau în ţară în anul 1918 şi obosiţi şi străini de pe front, de vestitorii furtunilor de înfrăţire de războiu prin munci [illegible] şi [illegible] mai era [illegible] şi o notă mai [illegible] în [illegible] de astăzi dovada de [illegible] pentru [illegible] şi o mândrie pe care mulţi le [illegible].

*

Transcriere [illegible] în acest spirit [illegible] cei mai [illegible] respectamem cinstire [illegible] Liverson, Lumbajar Limousine, Margine Marginal, Rucsan Bookshop, Hubalău Hubarth etc. [illegible].

Poporul american n'a uitat și nu va uita devotamentul cu care Românii și au slujit patria adoptivă și patria lor de naștere, când nimic nu i obliga în afară de glasul conștiinței lor patriotice. Vrednicia lor a făcut obiectul unei frumoase discuții, la cinci ani după demobilizare, provocând furtunoase aplaude în Camera deputaților din Washington. Presa americană a publicat cu acel prilej articole elogioase la adresa Românilor. Marele cotidian „Youngstown Windicator", scria între altele și următoarele:

„Dragostea de patrie din timpul războiului a unui soldat american de origine streină dela E. Youngstown, exprimată în cuvinte calde prin care el insuflețea pe compatrioții săi cu prilejul naturalizării acestora în 1918, la o cazarmă dela țară, a fost din nou scoasă la iveală de data aceasta de către deputatul John L. Cable din Lima, Ohio.

„Deputatul a repetat cuvântarea scurtă a lui R. Nan fost sergent major la bateria 112 de mortiere de tranșee, divizia 37, care s'a consemnat și în procesul verbal al ședinței Camerei și a apărut și în Monitorul Oficial etc.

„Deputatul a descris impresionanta ceremonie ce a avut loc la divizia 37 a când 1110 streini au depus jurământul de cetățeni la Camp Sheridan, Alabama, în Mai 1918, înainte de plecarea lor pe front.[1]

„Căpitanul Dillon a comandat bateria 112 la îndeplinirea formelor de naturalizare. S'a aflat atunci că întreaga unitate era alcătuită din Români din E. Youngstown, toți Transilvăneni, *toți foști supuși ai imperiului austro-ungar*.

„Nan n'ar fi trebuit să servească, după lege, nici în cazul când ar fi fost cetățean, deoarece avea soție și copii. Dar el a plecat."[2]

Și cu el — adăugăm noi — toți ceilalți bravi voluntari români.

*

Cauza românească pe care voluntarii au servit-o cu atâta abnegație și devotament în timpul războiului, și-a găsit și de atunci încoace cei mai înfocați apărători tot în ei și în asociația lor. Ca să înțelegem ce servicii imense fac țării, acum în timp de pace, e destul să amintim mișcarea antirevizionistă din anul 1933, pornită tot de ei și tot la îndemnul protopopului Podea, care, după o absență de opt ani din Statele Unite, se afla la această dată acolo într'o scurtă vizită.

Dacă Romania și ar fi trimis în America propagandiștii cei mai iscusiți și urmând pilda Ungurilor ar fi risipit milioane în aur, mișcarea n'ar fi avut succesul pe care l'au obținut voluntarii sprijiniți de „Uniunea Societăților Române" de ziarul lor „America" de oamenii din fruntea acestor instituții și de foștii lor camarazi de arme grupați în marea Legiune a veteranilor

[1] Din acești 1110 streini din divizia 37, menționați de deputatul Cable, 897 erau Români.

[2] „Youngstown Widicator" Nr. din 8 Mai 1924.

Îmbarcarea și plecarea voluntarilor români spre Franța

americani, cari, cu prilejul serbării zilei armistițiului din 1935, au voit să și manifeste simpatiile față de România prin predarea unei coroane de aur protopopului I. Podea pentru a o depune, la întoarcerea sa în țară, pe mormântul Eroului Necunoscut din București.

La 16 Noemvrie 1930, în cadrul unor impozante serbări și în prezența d-lui Ministru Voicu Nițescu — care se afla în America ca delegat al „U. P. V. R." la congresul F. I. D. A. C. al Legiunea voluntarilor români din America a fost decorată cu ordinul „Steaua României", iar M. S. Regele Carol al II-lea, a acordat acum și tuturor voluntarilor, individual, medalia „Ferdinand I-ul" distincție pe care o poartă cu mândrie fostul voluntar ardelean din țara.

România întregită nu poate avea decât recunoștință pentru toți câți au pus suflet în mișcarea voluntărească românească din America străduindu-se să o ridice în rândul marilor evenimente ale istoriei noastre naționale.

Pe cei ce au răspuns cu avântul tinereții chemării la arme îi va pomeni pururea printre viteji și printre patrioții cei mai distinși.

Aceste pagini fie școlite și ele ca un omagiu modest al unui cronicar începător adus voluntarilor din America și conducătorului lor cel mai de seamă cu prilejul celei de a 20-a aniversare a memorabilei adunări dela 8 Iunie 1917, din Youngstown, Ohio, cu care a început înrolarea lor sub steagul înstelat al republicei.

Depunerea coroanei de jaur a divizie 37-a Ohio, pe mormantul Soldatului Necunoscut din Parcul Carol

HEADQUARTERS CO. C. — TENTH OHIO INFANTRY

Youngstown Ohio August 1 1917

Dear Father Podea,

Now that the organization of Company C has been completed I wish to extend my thanks to you for your help in making the company possible

Your aid and your patriotism have been very much appreciated at this critical time, and I feel sure that should the occasion again arise whereby your good offices would be invaluable you would step forward even as you have now

It is good for the men and for me to know that we have such support back of us

Very Sincerely Yours,

ss **A. S. Dillon**
Capt 10th Ohio Inf

(In traducere)

REGIMENTUL ZECE DE INFANTERIE DIN OHIO
CARTIERUL COMP. C

Youngstown, Ohio, August 1, 1917

Iubite Părinte Podea,

Cap. A. S. Dillon

Acum când organizarea Companiei C. este completă, doresc să vă exprim mulțumirile mele pentru ajutorul dat care ne-a făcut posibilă organizarea companiei.

Ajutorul și patriotismul Dvs , este foarte apreciat în acest timp critic, și sunt sigur că ivindu-se din nou ocazia când ni s'ar cere serviciile Dvs. prețioase, veți fi gata a le da după cum ați făcut-o acum.

E bine și pentru soldați și pentru mine a ști că putem conta pe un asemenea suport.[1]

cu deosebită stimă,

ss. A. S. Dillon
Capt. 10-th, Ohio Inf.

[1] Voluntarii români din colonia Youngstown au fost repartizați la mai multe unități militare, între ele și compania C. de infanterie. Aceasta e unica unitate care a rămas nedivizată, cu caracterul ei curat românesc, până la sfîrșitul războiului. La reorganizarea diviziei 37 Ohio, ea a fost transformată în bateria 112 de mortiere de tranșee, sub comanda căpitanului A. S. Dillon, primind ordinele direct dela generalul comandant de divizie.

HEADQUARTERS
10-th OHIO INFANTRY

Alliance, Ohio, August 20 1917

Rev. I. Podea

830 Wilson Ave
Youngstown, Ohio

My dear Rev Podea

The officers charged with the organization of the 10-th Ohio Infantry under my command have reported to my great pleasure, that the Roumanians have answered the call to arms everywhere in some towns in unexpected numbers and that this is due to your patriotic activity

Please accept and convey to your collaborators the expression of my sincere appreciations for the support you have given us in our efforts to make the State of Ohio foremost in the organization of the war forces as well

Very truly yours

ss Col. Ch. C. Weybrecht

CARTIERUL
REGIMENTULUI 10 INF. OHIO

Alliance, Ohio, 20 August, 1917

Rev. I. Podea

830 Wilson Ave
Youngstown, Ohio

Stimate Părinte Podea,

Col. Ch. C. Weybrecht

Ofiţerii încredinţaţi cu organizarea regimentului 10 Ohio de infanterie de sub comanda mea, mi-au raportat, spre marea mea bucurie, că Românii au răspuns peste tot la chemarea la arme, în unele oraşe în număr neaşteptat de mare, şi că aceasta se datoreşte activităţii patriotice a Dumneavoastră

Vă rog să primiţi şi să împărtăşiţi şi colaboratorilor D-voastră expresia aprecierilor mele sincere pentru suportul ce ni l-aţi dat în eforturile noastre de a face ca Statul Ohio să fie printre cele dintâi şi în ce priveşte organizarea armatei de războiu.

Cu deosebită stimă,

ss. Col. Ch. C. Weybrecht

CAMP SHERIDAN
CAMP LEE
BOURMONT SECTOR
BACCARAT SECTOR
MARBACHE SECTOR

AMERICANISM

Americanism is an abiding love of country loyalty to its institutions ardent eagerness to defend it against all enemies, undivided allegiance to the flag, and a desire to secure the blessings of liberty to ourselves and posterity

MEUSE ARGONNE
ST MIHIEL SECTOR
HATTONCHATTEL
YPRES LYS
YPRES ESCAUT

37th DIVISION A. E. F. VETERANS ASSOCIATION
BUCKEYE DIVISION
STATE HEADQUARTERS
1101 Wyandotte Building
COLUMBUS, OHIO

February 7 1930

Mr. John Podea
General Secretary

Prefectura Judetului
Brasov, Roumania

My dear Sir

I am especially pleased to know that the Mahoning Valley Chapter of our Division Association, delivered to you a wreath for the Tomb of the Unknown Roumanian Soldier, in recognition of the sterling qualities of the Roumanians who served in the 37th Division during the World War. The Division Association of which I have the honor to be president joins with the Mahoning Valley Chapter and yourself, in this thoughtful and symbolic act. I know what fine records the soldiers of Roumanian birth achieved with our Division and I know what fine citizens they are now. May this wreath bind our peoples even closer. As we fought together in War, may we now march together in peace, ever mindful of the contributions America and Roumania have made to the common cause of advanced civilization.

Please convey to your Government and the distinguished head of your National Ex-Service organization the greetings and fraternal regards of our our Association of 37th Division Veterans.

Sincerely yours

ss. Wade C. Christy
President

(In traducere)

CAMP SHERIDAN
CAMP LEE
BOURMONT SECTOR
BACCARAT SECTOR
MARBACHE SECTOR

AMERICANISM

Americanism înseamnă iubire nestrămutată de patrie, loialitate față de instituțiile și dealurile ei, hotărîre de a o apăra contra tuturor dușmanilor; credință nedivizată steagului și dorință de a asigura binefacerile libertății pentru noi și posteritate

MEUSE ARGONNE
ST. MIHIEL SECTOR
HATTONCHATTEL
YPRES LYS
YPRES - ESCAUT

ASOCIAȚIA DIVIZIEI 37, OHIO, A. E. F.
DIVIZIA BUCKEYE
CARTIERUL DE STAT
1101 Wyandotte Building
COLUMBUS, OHIO

Februarie 1936

Domnului Ion Podea
Secretar general

Prefectura județului
Brașov, Romania

Colonel W. C. Christy

Iubitul meu domn

Mi am bucurat foarte mult aflând că Secția Mahoning Valley a Asociației Diviziei noastre v-a încredințat o coroană pentru a fi depusă pe mormântul Soldatului Necunoscut Roman, în semn de recunoștință a eminentelor calități ale Românilor cari au servit în Divizia 37 a în timpul războiului mondial. Asociația diviziei, al cărei președinte am onoarea să fiu, se asociază Secției Mahoning Valley și cu D-voastră în acest act profund și simbolic. Știu ce admirabile merite și au câștigat soldații de origine română în Divizia noastră și știu ce admirabili cetățeni sunt astăzi. Fie ca această coroană să lege popoarele noastre și mai strâns între ele. Fie ca, după cum am luptat împreună în războiu, să mergem alături în timp de pace, aducându-ne mereu aminte de contribuțiile Americei și Romaniei pentru cauza comună a civilizației.

Vă rog comunicați Guvernului D-voastră și distinsului conducător al organizației centrale a foștilor luptători ai D-voastră, salutările și considerațiile frățești ale Asociației Diviziei 37 de Veterani.

Al D-voastră
cu sinceritate
ss. **Wade C. Christy**
președinte

In semn de recunoştinţă şi apreciere pentru munca patriotică depusă la organizarea Voinicilor români din Statele Unite ale Americei de Nord, în timpul războiului mondial, Legiunea Voinicilor Români din Youngstown, Ohio, în şedinţa din 23 Iulie 1933 cu unanimitate a ales pe

Dar Ioan Podea

membru de onoare al ei.

Dat la Youngstown, Ohio.

10 Novembrie 1935.

Rudu Nan
preşedinte

Ioan Malene.
Secretar

O anexă

Refuzul autorităţilor americane de a admite organizarea unei legiuni româneşti, a făcut imposibilă ţinerea unei evidenţe exacte despre voluntarii noştri din diferitele unităţi şi de pe teritoriul atât de vast al republicei. Din tot ce s'a lucrat în această privinţă n'au mai rămas decât fragmente şi un tablou regional, tot incomplect şi acesta. El pare a cuprinde primul grup de voluntari din regiunea Youngstown, statul Ohio. In el găsim şi anumite amănunte destul de interesante. Unii voluntari sunt arătaţi cu satele lor de origine, altora li se indică gradele, altora unităţile armatei în cari au servit. La litera S găsim observarea că cei trei voluntari cu nume identice Ioan Suciu, sunt din diferite comune unul din Şeica Mare, altul din Archita, al treilea din Londroman. Datoria asociaţiei foştilor noştri luptători din America ar fi să încerce din nou întocmirea unui tablou cât mai complect, indicând nu numai numele şi unităţile în cari au servit voluntarii cu şi satele lor de origine. In tabloul ce urmează unele nume sunt marcate cu o stea. Acestea se găsesc şi într'un alt tablou oficial întocmit şi trimis Ministerului de Externe al României de Legaţia Română din Washington.

A

Achim Victor
* Adace Grigore
Adam Nistor
* Albu (Albon) Ioan
* Almăşan Vasile
* Amnăşan Vasile
* Angheliua Achim
Ardelean Gheorghe
Argat Traian
Armean Simeon
* Armie Victor
Avram Nicolae

B

Baba Nicolae
Băbuţ Simeon
* Baciu Ioan
* Bădilă Pavel
Bălan Ghideon
* Balba Ioan
* Balcăş Traian
* Balteş Toma
* Ban Dumitru
* Ban Simeon
Bancu Dumitru
Băneţ Ştefan
* Bărbat Gheorghe
Barbu Ioachim
* Bărbulescu Const
* Bârsan Ioan
Benchia Miron
* Binig Bucur
* Biriş Constantin
Blaga Ioan
* Blaga Nicolae
Bobancu Aurel
* Bogdan Gheorghe
* Bogdan Ioan
* Bogdan Iosif
* Bogdan Vasile
* Bogdan Vasile
Bogdan Zosim
* Bola Toma
Bota Simeon
* Bran Ioan
Brâncuş Aron
Branca Nicolae
* Brăţan Petre
Bratu Zevedei
* Bruda Gheorghe
Buciuman Iancu
* Buciuman Nicodim
Buceşa Ioan
Bucur Constantin
* Bucur Ioan
* Buş (Bush) Nicolae

C

Călăraș Vasile
Căldărea Ioan
Caloian Andrei
* Călugăr Nicolae
* Câmpean Toma
* Cândea Aron
* Căpușan Vasile
* Cătană Ioan
Chindean Romul
* Chiriac Ioan
* Chirilă Tiriac
* Ciocanea Ioan
Ciortan Irimie
* Cincu Nicolae
Coman Șerban
* Comșa Danil
* Conț Nicolae
Corbu Vasile
* Cosma Nicolae
Costandin Arsenie
* Costandin Bucur
* Costea Bita
Costea Petru
* Costin Ioan
* Crăciun Nicolae
Cracuț Moise
Crișan Vasile
* Cristescu Ioan
* Cristian Gheorghe
Crivăț Pavel
Crucean Sava
* Cucu Ioan
* Curtan Ioan

D

Damian Nistor
* Dan Ioan
Danciu Mihail
* Dângan Ioan
Dăniloi Gheorghe
* Dateș Ioan
* Dobrescu Păștiuț
Domșa Victor
* Dop Dumitru S.
Dopcean Filip
Drăgan Nichifor
* Drăghiciu Ioan
* Drăgoi Sam
* Dragoman Gheorghe
Dragomir Timoftei
Dumitreasa Isaia
Dumitroi Vasile

F

Fărcaș Iridon
* Fărcuș Ioan
* Ferezan Toader
Fleșan Avisalon
* Florea Alexandru
Florea Gheorghe
Florean Ionuț
* Flucuș Gheorghe
Frateș Ioan
* Frăticiu Nicolae
* Frățilă I. Avram
* Frățilă Crișan
Fruncean Zevedei
* Fulea Dănil A.
Funariu Petru

G

* Gâdea Dumitru
* Câmpea Vasile
Gamulea Iosif
* Gavrilă Gheorghe
* Georgescu Nicolae
Ghiaja Sebastian
Ghimbășan Ioan
* Ghindea Ioan
Ghișe Valer
Ghișoi Aurel
Gleja Vasile
* Gheția Gheorghe
* Gligor Ioan
Gligoraș Sofron
Gonția Pavel
Gorun Constantin
Grama Isidor
Grapă Cornel
Grebenean Ioan
* Grecu Andrei
Grecu Nicolae
Gridean Vasile
Groza Olimpiu
Gruia Gheorghe
* Guiman Ioan
Guția Danil

H

* Hăbălău (Hubarth) Nicolae
* Hampu Andrei
* Hampu Gheorghe
Handra Nicolae
Haneș Achim
* Hațegan Nicolae
* Heljiu Nicolae
Henția Victor
Holban Gheorghe
Holban Vasile
Hozan Ioan

I

* Iancu Gheorghe
Iconar Dumitru
Indișan Eugen
Irimie Pavel
Ispas Ioan
Istrate Leonte
Istrate Nicolae

L

* Lazar Dumitru O.
* Lazar Ioan
* Lemos Mihail
* Lucas Petru
* Lupșan Nicolae
* Lupu Ioan

M

* Maier Nicolae
* Malene Ioan
* Mănăilă Ioan
* Manciulea Gheorghe
* Mantsu-Măndție Petru
* Marcu Nicodim
* Marcu Vasile
* Marginean Pascu
* Martin Gheorghe
* Martin Ilarie
* Mateiu Gheorghe
* Maxim Victor
* Melnic Mihail
* Mihu Arsenie
* Mitroi Gheorghe
* Morar Ilie
* Morariu Gheorghe
* Muntean Ioan
* Muntean Ioan A.
* Muntean Nicolae
* Mureșan Anton

N

* Nan Rudy
Nan Victor
Nanciu Dumitru
* Naneș Vasile
Navrea Ioan
Nedelea Ioan
Nedelea Nicolae
Negrea David
Negrilă Pavel
Nichifor Vasile
* Nistor Ioan
Novac Cornel
Novac Emilian

O

* Oana Matei
* Oltean Nicolae
* Onila Loghin
* Opincar Ioan
* Oprean Vasile V.
* Opriș Ioan
* Opriș Ioan
* Opriș Matei
* Opriș Sam
* Orbu Ioan
* Ordean Avram
* Ostaș Dumitru

P

* Pacală Ioan M.
* Pandrea Vasile
* Parasca Ioan
* Paştiu Vasile
* Patachi Eugen
* Pop Ioan
* Pop Mihail
* Pop Octavian
* Popa Gheorghe
* Popa Ioan
* Popa Teodor
* Popa Vasile
* Poplăcean Şerban

R

* Rinea Samuil
* Roman Ioan
* Roman Ioan
* Roman Ştefan
* Rudariu Marin

S

Salomie Aldea
* Samuilă Ioan
Sărăţean Gheorghe D.
* Schiau Nicolae
* Scoarşte Ioan
* Seliştean Ioan
* Şerban Gheorghe
* Şerban Ioan
Silivăstru Nicolae
* Şincu Nicolae
Sîrbu Valer
Sîrbu Vasile
Solomon Pavel
Someşan Nicolae
Someşan Spiridon
Spornic I. L.
Stanciu Achim
Ştefan D. Ştefan
* Sterie-Stere Nicolae
* Stoia Bucur
* Stoia Octavian
Stoian Emilian
* Stoica Gheorghe
Stricatu Dumitru P.
* Strimbu Toma
* Strimbu Victor
* Stroia Nicolae
* Stroie Ambrose
Strungariu Vasile
* Suciu Ioan
* Suciu Ioan
* Suciu Ioan

T

Tabără Dumitru
* Ţabra Toma
* Tuflan Petru
Tanase Ilie
Ţaran Gheorghe D.
Tărcău Vasile
Tărnovean Nicolae
Tărnu Nicolae
* Tărziu Cornel
Tătar Petru
* Teçsa Amos
* Teodor Samuilă
* Timariu Nicolae
Ţintărean Simeon
Tiricâ Iosif I.
Todericiu Vasile
Todoran Ioan
* Tolciu Gheorghe
* Toma Ioan V.
* Tomuleţ Nicolae
* Trâmbiţaş Nicolae
* Tulbure Andrei
Tuluş Ioan
Turcu Spiridon
* Turcu Vasile

V

Văcar Ioan
* Vas Gheorghe
* Vas Nicolae
* Vasile Urdea
Vătaf Ştefan
Vărzar Nicolae
Velcean Nicolae
* Vintilă Ioan D.
* Vişia Gheorghe
Vlad Dumitru
Voevod Ilie
Vulc Constantin
Vulpuş Traian